

tento rozhodl o návrhu na uhražovací exekuci a o útratách. První soud, vyřídiv věc jinak, to jest pokud povolil přeměnu exekuce a rozhodl o útratách, pochybil. Pochybil i rekursní soud, když návrh na přeměnu zamítl a, nezařídív případné potvrzení o pravomoci exekučního titulu, věc prostě postoupil příslušnému soudu k rozhodnutí o návrhu na exekuci uhražovací. Aby byla zjednána náprava a aby věc došla vyřízení, jak tuto uvedeno, bylo se na dovolací rekurs usnésti, jak se stalo.

Čís. 10101.

Nemanželská matka nemá výhradné právo určit dítěti směr jeho výchovy a povolání.

Při nákladnějších opatřeních na výchovu nemanželského dítěte nemůže býti rozhodováno bez výsledku nemanželského otce.

Bylo-li na úhradu veškerých nákladů výživy, výchovy a zaopatření dítěte složeno odbytné, bylo o příštím povolání dítěte rozhodnuto s náležitým zřetelem na výši odbytného.

(Rozh. ze dne 29. srpna 1930, R I 635/30.)

Smírem roku 1919 vzdalo se nemanželské dítě proti otci nároku na výživu za odbytné 4.000 Kč. Roku 1930 domáhalo se dítě na otci placení výživného 400 Kč měsíčně za účelem pokračování ve studiích. Soud první stolice uznal povinnost nemanželského otce platiti dítěti výživné, pokud toho bude vyžadovati naučení se řemeslu nebo živnosti, s tím, že výše výživného a způsob, jak jest je platiti, bude stanovena později a že má nemanželské dítě ustati v návštěvě střední školy a vyučiti se řemeslu nebo živnosti. Do tohoto usnesení podali rekurs nemanželský otec i nemanželské dítě. Rekursní soud vyhověl rekursu dítěte, zrušil napadené usnesení a uložil prvnímu soudu, by v řízení pokračoval a znovu rozhodl, nemanželského otce, poukázal na toto rozhodnutí.

Nejvyšší soud k dovolacímu rekursu nemanželského otce změnil usnesení obou nižších soudů v ten rozum, že zamítl návrh na placení výživného 400 Kč měsíčně.

Důvody:

Pro posouzení návrhu, by nemanželský otec platil na dítě výživné 400 Kč měsíčně, jest rozhodným především obsah smíru o odbytném, jež poručník a matka dítěte ujednali v roce 1919 s nemanželským otcem a jenž se schválením poručenského soudu ze dne 20. listopadu 1919 stal pro obě strany závazným. Tímto smírem vzdal se nezl. Karel U. za odbytné 4.000 Kč jakýchkoliv dalších nároků na výživu, výchovu a zaopatření z důvodu otcovství s jedinou výhradou, že se hospodářské poměry nemanželského otce nezlepší způsobem tehdy nepředvídaným. Není sporu o tom, že taková změna v poměrech Karla K-a nenastala.

Zvláště nelze ji spatřovati v tom, že po ujednání smíru nabyt, převzav otcovskou usedlost, vlastního majetku, neboť právě tato skutečnost byla podnětem smlouvy. Podle doslovu smíru nemůže dítě žádati od nemanželského otce další plnění. Jak bylo podrobně doličeno v plenissimárním usnesení ze dne 18. ledna 1916 č. 245 kn. jud. a zdejším plenárním usnesení ze dne 7. října 1924 čis. 4213 sb. n. s. nepřekáží arci doslov smíru, by dítě nepožadovalo další plnění z důvodu, že nastala taková změna v jeho potřebách, na niž při ujednávání smíru strany nemyslyly a nemohly mysliti (§ 1389 obč. zák.), nebo že se mu nedostává nutné výživy. Poručník to tvrdí, ale neprávem. Že se nemanželská matka zatím provdala a stala matkou dalších dvou dětí, takže nemůže nemanželské dítě živiti, a že děd dítěte z mateřské strany odešel na výměnek, takže ani on nemůže na dítě přispívati, stalo se obyčejným vývojem poměrů a mohlo i mělo býti předvídáno. Nebylo ani nepředvídatelným, že dítě bude míti schopnosti ke studiím a matka s poručníkem je dají na střední školu, čímž vzrostou jeho potřeby, nehledíc ani k tomu, že těchto studií není k přiměřenému zaopatření chlapcovu třeba a že byl na ně dán bez souhlasu nemanželského otce a bez soudního rozhodnutí. Z důvodu změny poměrů dítěte jest tudíž nárok na placení dalšího výživného rovněž neoprávněný. Avšak neobstojí ani jako nárok na nutnou výživu, třebas odbytné bylo tříletým studiem na střední škole úplně vyčerpáno. Výživné 400 Kč měsíčně požaduje se na dokončení gymnasijských studií, náklady spojené se studiem na střední škole spadaly by však pod pojem nutné výživy jen tehdy, kdyby studium to bylo podle rodu a podle stavu dítěte a jeho rodičů a podle společenských zvyklostí nutným, čemuž tak není. Nelze souhlasiti s rekursním soudem, že nemanželská matka má výhradné právo určiti dítěti směr jeho výchovy a jeho budoucí povolání. Podle § 169 obč. zák., na nějž se rekursní soud odvolává, nesmí býti sice nemanželské dítě odňato matce, dokud matka chce a může je přiměřeně jeho budoucímu povolání sama vychovávat, avšak o příštím povolání dítěte rozhoduje poručník (§§ 166, 216 obč. zák.) a při neshodě poručenský soud. Poněvadž náklady na výchovu postihují podle zákona v prvé řadě nemanželského otce, nemůže býti při nákladnějších opatřeních rozhodováno bez jeho výslechu. Ano bylo, jako v souzeném případě na úhradu veškerých nákladů výživy, výchovy a zaopatření dítěte složeno odbytné, bylo o příštím povolání dítěte rozhodnouti s náležitým zřetelem na výši odbytného, což vylučovalo volbu povolání vyžadujícího vyšší náklady. Že by chlapec, jemuž jest již čtrnáct let, potřeboval od otce pravidelný měsíční příspěvek na nutnou výživu, i kdyby nestudoval, nebylo prokázáno. Nemanželský otec jest ochoten jej zaměstnávat ve svém rolnickém hospodářství přiměřeně jeho schopnostem a silám, čímž by bylo o jeho výživu a zaopatření postaráno. Že by toto zaměstnání bylo pro chlapce nevhodné, nebylo tvrzeno, a nelze vzhledem k jeho rodu předpokládati. Nárok na placení výživného 400 Kč měsíčně není ani z důvodu nutné výživy opodstatněn. Usnesení rekursního soudu, které návrhu co do důvodu vyhovuje, musilo býti proto změněno, jak se stalo.